

LAUSUNTO POHJOIS-POHJANMAAN MAAKUNTAOHJELMASTA SEKÄ
YMPÄRISTÖSELOSTUKSESTA VUOSILLE 2022-2025

313/0.10/2021

KHALL § 439

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on kokouksessaan 11.10.2021 päättänyt lähettää lausunolle maakuntaohjelma 2022-2025 -luonnoksen ja ympäristöselostuksen sekä asettaa nähtäville maakuntaohjelman ja ympäristöselostuksen.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pyytää lausuntoa oheismateriaalina olevista maakuntaohjelman luonnoksesta sekä maakuntaohjelman ympäristöselostuksesta.

Pohjois-Pohjanmaan voimassa oleva maakuntaohjelma vuosille 2018-2021 laadittiin valmistautuessa itsehallinnollisten maakuntien muodostamiseen. Nyt on ollut tarve perusteelliselle, kuntalähtöiselle prosessille, jossa aluekehittämisen pidemmän aikavälin maakuntastrategiaan perustuvia tavoitteita ja valintoja on käyty läpi ja konkretisoitu uudeksi maakuntaohjelmaksi.

Maakuntaohjelmassa esitetään maakunnan kehittämisen visio, aluekehittämisen arvot sekä maakunnan kehittämisen painopisteet lähivuosille. Ympäristöselostuksessa arvioidaan maakuntaohjelman toteuttamisen ympäristövaikutukset. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman teemat ja näkökulmat muodostuvat niistä asioista, jotka ovat maakunnan toimijoille yhteisiä, joiden edistämiseen tarvitaan maakunnallista yhteistyötä ja joiden toteuttamiseen on koottava monenlaisia voimavaroja.

Ohjelmassa haetaan uutta ajattelua maakunnalliseen ja kansalliseen aluekehittämiseen ja tavoitellaan siirtymistä kohti kokonaisvaltaisempaa strategista ja ilmiölähtöistä ajattelumallia. Tällä olemme tavoitelleet joustavuutta sekä ennakoivaa ja nopeaa reagointikykyä ympärillämme tapahtuviin muutoksiin.

Lausuntoaika päättyy 11.11.2021. Lausunto toimitetaan Pohjois-Pohjanmaan liiton kirjaamoon.

Lisätietoja maakuntaohjelmasta antaa vs. suunnittelujohtaja Ilpo Tapaninen ja ympäristöselostuksen osalta erityisasiantuntija Ari Näpänkangas.

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaluonnoksesta 2022-2025 seuraavaa:

- Yleisesti ohjelmaluonnoksesta voidaan todeta, että ohjelma tässä muodossa jää monilta osin yleisluonteiseksi ohjelmajulistukseksi, joka vaatisi enemmän konkretiaa ja tätä kautta myös fokuointia ja tavoitteiden painottamista. Ohjelmassa on paljon käsitteitä, joiden sisältö jättää liikaa tulkintavaraa eikä

avaudu kaikille samalla tapaa. Ohjelma vaatii rinnalleen myös ns. kansanpainoksen, joka muutamalla sivulla kiteyttää keskeiset maakunnan tavoitteet ymmärrettävään muotoon.

- Hyvä ja toimiva arki otsikon alla mm. luonto ja asuinympäristö ovat saaneet sisälleen myös kulttuurin ja taiteen. Tässä näkisi mielellään käsitteen vapaa-aika, joka sisältää laajemmin mahdollisuuksia ja sisältöä, mm. urheilun merkitystä ei mitään syytä jättää huomiotta osana arkea. Kunnille jää hyvinvointialueiden syntymisen jälkeen vastuu ennaltaehkäisystä, siinä maakuntaohjelma voisi toimia ohjaavana ja sitä kautta toimintoja yhtenäistävänä elementtinä.

- Ohjelmassa puhutaan yleisnimellä kaupunkiseuduista. Suomeen on kuitenkin muodostunut uudentyypiset aluejaot, jossa maakuntakeskusten yhteydessä on kehyskuntia ja seutukaupunkiverkostossa on kaikkiaan 57 kaupunkia, joista Pohjois-Pohjanmaalla kuusi (Kalajoki, Kuusamo, Nivala, Oulainen, Raahe ja Ylivieska). Maakuntaohjelmassa on syytä käyttää samoja nimityksiä kuin mitä on hallitusohjelmassa, lisäksi esim. Ylivieskan seutukunta on lakannut olemasta ja syytä päivittää ohjelmiin.

- Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa 14 kuntaa kuuluu johonkin käynnistyneistä työllisyyden kuntakokeiluohjelmista ja suunnitelmakauden aikana 1.1.2024 lukien työllisyyden hoito siirtyy kuntien vastuulle. Tässä maakunta voisi toimia yhteensovittavana, koska suunnilleen puolet maakunnan kunnista on kokeilujen ulkopuolella. Hyvät käytännöt on syytä molemmin puolin ottaa käyttöön kunnissa, tuli ne kokeiluista tai niiden ulkopuolelta.

- Ohjelmaluonnoksessa todetaan liikenneyhteyksissä pääradan merkitys ja kaksoisraide Ylivieska - Oulu, mutta tämä ei enää sisälly sisältökärkeen. Tässä on selvä lisäyksen paikka.

- Pohjois-Pohjanmaan maakunta on meren rannassa. Meren merkitys liikenneväylänä, matkailun elementtinä, elinkeinojen mahdollistajana ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia tarjoavana jää maakuntaohjelmaluonnoksessa kovin vähälle huomiolle. Meri ansaitsee ohjelmaan oman kohtansa.

- Ympäristöasioissa on ohjelmassa syytä korostaa hiilineutraalisuutta, jossa Pohjois-Pohjanmaalla on hyvät edellytykset toimia suunnanantajana. Tavoitteena olla Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta on mahdollisuudet onnistua ja saada tästä myönteistä julkisuutta.

Kaupunginhallitus: Hyväksyttiin yksimielisesti.